

Мәктәпкәчә яшътәге балалар һәм әти-әниләр
өчен чыгарыла торган журнал

НӘНИ КУКМАРАЛЫ

Кадерле дуслар!

Без сезгә “Нәни кукмаралы” балалар журналын тәкъдим итәбез.

Журналыбыз нәни кызлар һәм малайлар, аларның эти-әниләре өчен.

Сез журнал героe белән Кукмара шәһәре буенча мавыктыргыч сәяхәткә чыгачаксыз. Төрле кызыклы кроссвордлар, мавыктыргыч лабиринтлар, биремнәр башкарачаксыз.

Нәни дусларым, сәяхәткә рәхим итеgez!

Сәлам дуслар!!!
Мин сезне шәһәребез буенча мавыктыргыч сәяхәткә чакырам. Бүген Кукмарабызның төрле милләт халыкларында кунакта булырбыз. Я, дускаем, киттекме?

Кызыкмы? Кызык!

Дуслар, безнең районда бик күп төрле милләт вәкилләре яши - татарлар, руслар, удмуртлар, марилар, керәшеннәр һ.б. Алар төрле телдә сөйләшәләр, һәрберсенең үз гореф-гадәтләре, җырлары, уеннары, әкиятләре. Кукмара халкы бик дус һәм тату яши.

Кукмара шәһәренә ике мари нигез салган дип уйлыйлар, ләкин бу җирләргә иң беренчеләрдән татарлар һәм удмуртлар килеп урнашкан.

Алар сыер, дунгыз, сарык, тавык, каз үрчеткәннәр, игенчелек белән дә шөгыльләнгәннәр.

Кыр эшләре тәмамлангач, татар халык бәйрәме “Жыен”, керәшеннәрнең “Питрау”, удмуртларның “Тырон быдтон” бәйрәмнәре үткәрелгән.

Танылган кешеләр

Димитриев Сергей Димитриевич – Кукмара районы башлыгы.

1982 нче елның 13 ноябрендә Кукмара районының Пчеловод авылында туа.

2005 нче елны Н. Э. Бауман исемендәге Казан дәүләт ветеринария медицина академиясен тәмамлый.

Хезмәт эшчәнлеген 2006 нчы елда “Элита” авыл хужалыгы оешмасында баш зоотехник булып башлый.

2007 нче елны Кукмара районының «Восток» оешмасында башкарма директор вазыйфасын башкара. 2014-2015 нче елларда Татарстан Республикасының Кукмара муниципаль районында башкарма комитет житәкчесе була.

2015 нче елның сентябрь аеннан Кукмара муниципаль районы башлыгы.

Сергей Димитриевич житәкчелегендә Кукмарага шәһәр статусы бирелә. Кукмара киңәя бара, яңа йортлар, юллар, парклар төзелә.

Гербны буя

Безнең Кукмара районы күпмилләтле. Шуңа күрә район үзәгендә Халыклар дуслыгы йорты оештырыла. Житәкчесе Гареева Гөлнара Закиржан кызы. Аның эше ни дәрәжәдә кызыклы һәм мәһим икәнлеген белер өчен, без Гөлнара апаны балалар бакчасына кунакка чакырдык.

Мин Халыклар дуслыгы йорты житәкчесе. Безнең районда татар, удмурт, рус, мари, керәшен халыклары яши. Аларның күпчелеге татарлар – 78 процент, удмуртлар 7,5 мең кеше. Татарстан Республикасы буенча удмуртлар саны 23 мең, өчтән бер өлеше безнең районда яши. Бездә шулай ук мари милләте дә бар, алар 750 кеше, ә рус милләт халкы саны 2 меңгә житә. Төрле милләт халкының дус-тату яшәве, бер-берсенен гореф-гадәтләрен, мәдәниятен, телен хөрмәт итүе - минем эшемнең төп максаты. Районыбыз халкы татарча һәм русча жиңел аралаша, ә кайберсе удмурт һәм мари телләрендә сөйләшә. Шулай ук бездә башкорт, чуваш, мордва, вьетнам, украина, эзербайжан, корей, таджик, төрекмән, узбәк, якут һәм башка милләтләр яши. Алар барысы үзара дус, тату, бердәм яшиләр.

Камиль:

Сез үз эшегезне
яратасызмы?

Күп еллар буе мин төрле милләт халыклары белән эш алып барам, аларның мәдәнияте, теле, гореф-гадәтләре миңа бик ошый. Шуңа күрә мин үз эшемне бик яратам.

Яшь журналист

Ясминә:

Сезгә нинди милли
ризыклары ошый?

Бигрәк тә, миңа үзбезнең, татар халык милли
ризыклары чәк-чәк, коймак, бәләш, өчпочмак ошый.
Удмуртларның перепичи дигән милли ризыгы бар, ул
шундый кечкенә, бәрәңге, эремчек салынган пәрәмәч.
Шушы милли ризык белән 2005 нче елны Казанда, без
кунакларны каршы алдык. Бу ризык аларга бик
ошады.

Арсений:

Безнең районнда
нинди милли
бәйрәмнәр үткәрелә?

Рәхмәт, бик кызыклы сорау. Районыбызда бер милли
бәйрәм дә игътибарсыз калмый. Тиздән, 2 нче июньдә
Республика күләмендә мари халкының милли бәйрәме
«Семык» үткәрелү күздә тотыла. Бу бәйрәм язгы кыр
эшләре тәмамлангач үткәрелә. Бәйрәмгә республиканың
төрле төбәкләреннән кунаклар кетелә. Узган ел
районыбызда удмурт милли бәйрәме «Удмуртские
напевы» булып узды. Анда Рәсәйнең төрле
төбәкләреннән: Пермь, Башкортостан, Петербург,
Мәскәү кунаклары чыгыш ясады. Моннан кала
районыбызда «Сабантуй», «Гырон Быдтон»,
«Крещение», «Рождество», «Масленица», «Яблочный
спас», «Медовый спас» бәйрәмнәре зурлап үткәрелә.

Аяз:

Сез хайваннар
яратасызмы?

Мин йорт хайваннарын бик яратам. Балачакта
безнең ике сыерыбыз бар иде, 3 нче сыйныфта
укуында мин инде сыер сава белә идем. Хәзерге
вакытта безнең ау этебез бар. Ул төрле
командаларга өйрәтелгән.

Раяз:
Сезнең яраткан
шөгылегез?

Мин эшлэргә яратам. Нинди генә эшкә тотынсам да, мин аңа зур кызыксыну белән алынам. Моннан кала, районда туризм үсеше һәм иске тарихи биналарны торгызу эше белән шөгыльләнәм. Хәзерге вакытта сезнең балалар бакчасы каршындагы итек комбинатына нигез салучы В.Н.Комаров йортын төзекләндерү өстендә эш алып барыла.

Альбина:
Сезнең балачак
хыялыгыз?

Балачакта укытучы булу теләге көчле иде. Мәктәпне тәмамлагач Казан дәүләт университетының физика-математика бүлегенә укырга кердем, мин - математика укытучысы. Шулай итеп, мин балачак хыялымны тормышка ашырдым.

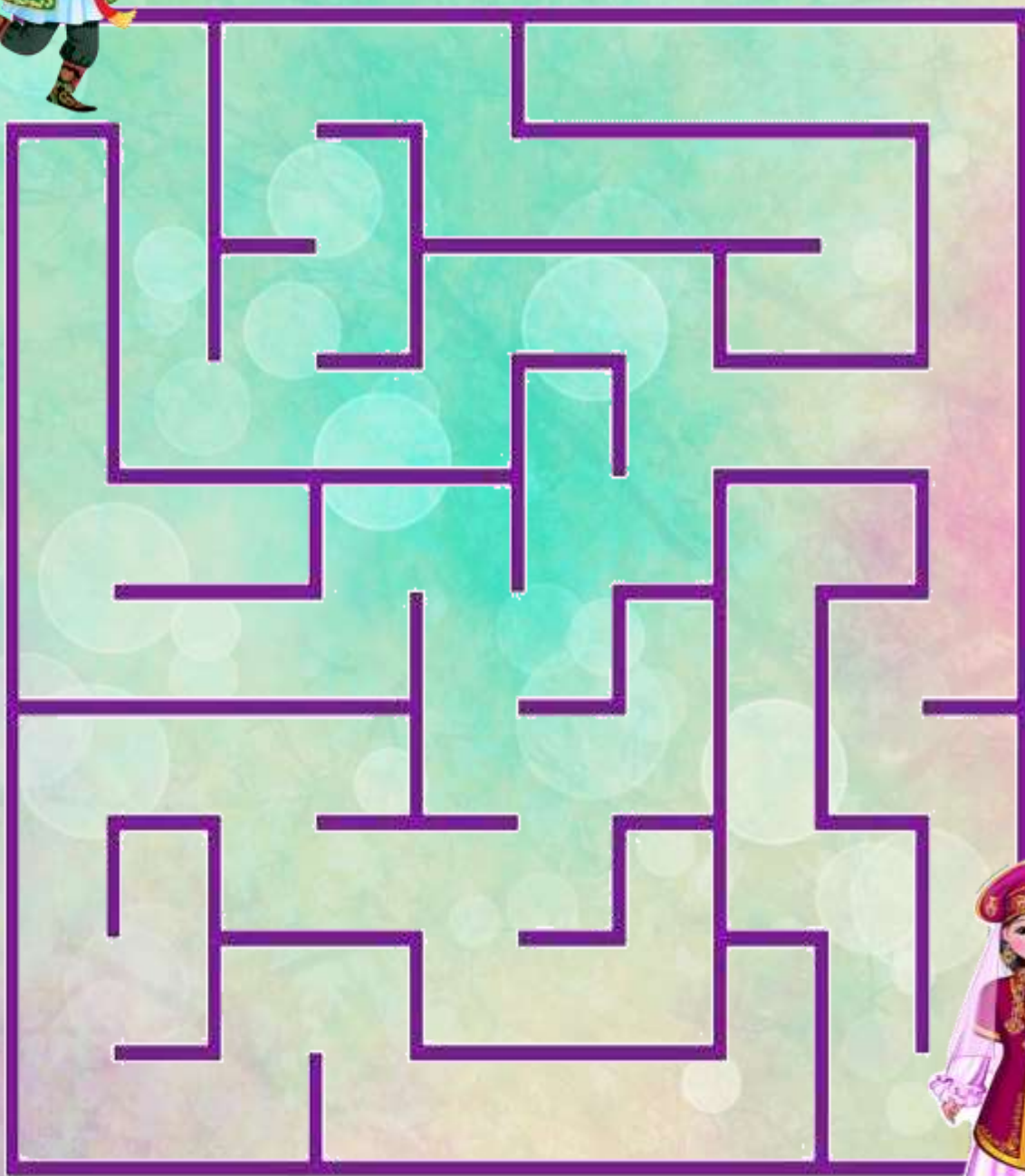
Ландыш:
Ускәч нинди
хыялыгыз тормышка
ашты?

Минем ускәч, гаилә корып, кыз балалар тәрбиялисем килде. Бу теләгем дә тормышка ашты. Ике кыз бала үстерәм, алар инде зурлар. Мәктәпне алтын медальга тәмамлап, финанс-экономика институтын кызыл дипломга бетерделәр. Мин алар белән горурланам.

Ландыш:
Жавапларыгыз
өчен рәхмәт!

Лабиринт

Милләтләр

Кукмара районы халкы:

татарлар – 78,6%;

удмуртлар – 14,0%;

руслар – 5,3%;

марилар – 1,4%

Татарлар (үзатамасы — тат. татарлар, tatarlar) — төрки этноска керүче, Рәсәйнең европа өлешендә, Идел-Уралда яшәүчеләр. Этник төркеме: казан татарлары, мишәрләр, керәшеннәр, себер, әстерхан татарлары.

Руслар (XX гасыр башына кадәр «великороссы» этнонимы өстенлек иткән) —көнъяк славян этносы, Рәсәйнең күпчелек халкы.

Кукмара районы халкы:

татарлар – 78,6%;

удмуртлар – 14,0%;

руслар – 5,3%;

марилар – 1,4%

Удмуртлар (удмурт,
удморт, күп.с..
удмуртъёс;
искергән рус атамасы—
вотяки) — фин-угор
халкы, нигездә Удмуртия
Республикасында һәм
күрше төбәкләрдә
яшәүче халык.

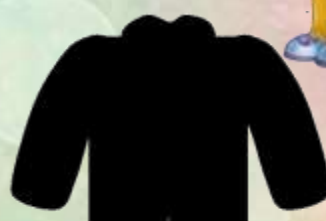

Марилар (мари,
марий, мары, маре,
мере, мәрй; искергән
рус атамасы —
черемисы) — фин-
угор халкы, нигездә
Марий Эл
Республикасында
һәм Рәсәй
жирлегендә яшәүче
халык.

8 аерманы тап!

Шәүләсен тап

Кукмара металл савыт-саба заводы «Кукмара»

Бар һөнәр дә кирәк,
Бар һөнәр дә мөһим.

ААЖ «Кукмара металл савыт-саба заводы»
– бүгенге көндә Россиянең төп алюмин
савыт-саба житештерүчеләрнең берсе
булып тора. 1950 нче елда нигез салына.
Савыт-саба югары сыйфаты, уңайлылыгы,
затлылыгы белән аерылып тора.

Алюминийдан ясалган савыт-саба
ассортименты елдан-ел төрлеләнә. Завод
казаннар, төрле табалар, кэстрүлләр,
печенье табалары, ипи формалары
чыгара.

Кубик һәм фишкалар белән өстәл уены

Кызыклы урыннар

**«Хыял»
тегү фабрикасы**

*Бар һөнәр дә кирәк,
Бар һөнәр дә файдалы.*

ААЖ «Кукмара тегү фабрикасы»на 1956 нчы елда нигез салына. Бүгенге көндә дә Татарстан Республикасы буенча алдынгылар рәтендә. Фабриканың житештерелгән киёмнәре Кукмараның данын бик еракларга тарата.

Дизайнерлар үзләренең бай тәжрибәләрен кулланып заманча модельләр ижат итәләр.

**Кукмара киез-итек
комбинаты**

ААЖ «Кукмара киез-итек комбинаты»на 1867 нче елда нигез салына. Фабрикада киездән төрле аяк киёмнәре – угги, чулки, тапочкалар, чүни, ботинкалар, сапогилар һәм кроссовкалар эшләнелә. Бу аяк киёмнәре шәһәр жире өчен дә бик кулай. Соңгы елларда комбинат заманча технологияләр кулланып, чигү, мех, күн һәм бисер белән бизәлгән модельләр житештерә.

Курчақы
қиендер

Тылсымлы
остаханә

9

1

4

4

2

3

6

7

5

6

8

Уйнап, телләр өйрәнәбез

?

Дуслар, миңа татар, рус,
удмурт һәм мари
халыкларының милли
ризыкларын табарга
ярдәм итегез әле!

Татар халык
милли
костюмын буя

1 pink

ал

2 red

кызыл

3 yellow

сары

4 brown

көрән

5 black

кара

6 blue

зәңгәр

3 5 1 6 2 4
М Р У Т Д У

1 2 3
Р У С

3 4 2 5 1 6 7
Р Ә Е Ш К Е Н

3 1 2 4
Р М А И

5 2 1 4 3
Р А Т А Т

Татар халык табышмагы

*Мин торам кырларда,
болында, урманда
Уйныймын, очамын якты
көн булганда.
(Күбәләк)*

Рус халык табышмагы

*Кара түтәлдә,
Үсә бер сылу,
Кулга алалар, чәчен өзәләр.
(Кишер)*

Удмурт халык табышмагы

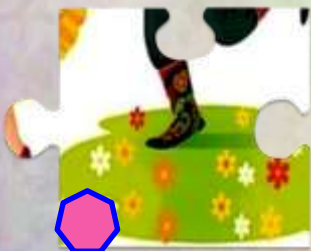
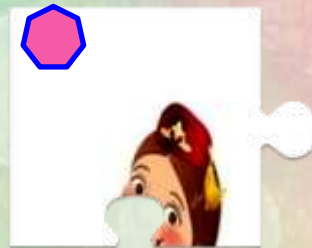
*Башы - пычкыдай,
койрыгы-урактай.
(Әтәч)*

Мари халык табышмагы
*Басу тирәли ак япма төшкән.
(Томан)*

Дуслар, миңа милләтләрнең парын табарга
ярдам итегез әле!

Музыкаль ноталар

Музыкаль инструментларны таны. Алар кайсы милләт халкына туры килә?

Думбра

Кашыклар

Гармун

Балалайка

Кубыз

Шакылдавук

Курай-сыбызгы

Рәсем күргәзмәсе «Кукмарам» “Төрләвек” балалар бакчасы

Әхмәтжанов Аяз

Андреева Алина

Галәветдинова
Азалия

Бәдретдинова Алия

Әхтәмова Раяна

Захаров Тимур

Кашипов Айназ

Низамеев
Ильдан

Сәләхова Илзия

Шәмсетдинов
Эльфир

Андреев
Максим

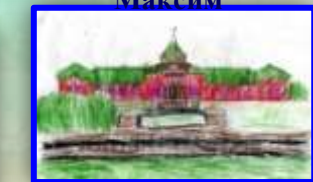
Әхмәтова Әдилә

Токтаров
Даниель

Гарифуллина
Сирина

Шарипов Раяз

Фалахова Алсу

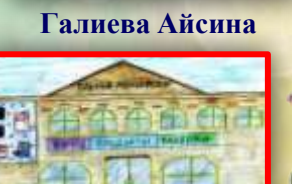
Хафизов
Данияр

Халиуллин
Эмир

Токтаров
Даниель

Фазлеев Булат

Гилязова Алина

Рәсемнәр күргәзмәсе «Күпмилләтле Кукмара»

Хакимуллина Дарина

Гыйззатуллин Рузаль

Гайнанова Диана

Гилемуллин Идрис

Хисматова Айлүзә

Фазлеев Булат

Фазлеев Булат

Харрасова Хәнифә

Хабирова Сәминә

Ишмуратов Давыт

Сәләхова Илзия

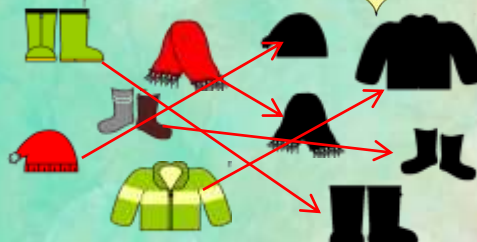
Мохтаров
Исмаил һәм Идрис

18нче бит

12нче бит

22нче бит

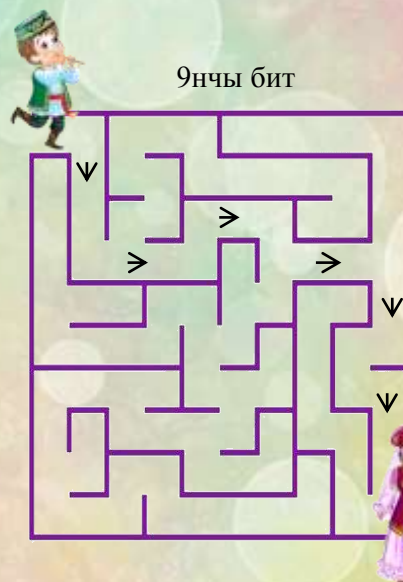
23нче бит

Кашыклар – урыс халык инструменты
Гармун - татар халык инструменты
Думбра - татар халык инструменты
Балалайка – урыс халык инструменты
Курай-сыбызгы – мари халык инструменты
Кубыз – удмурт халык инструменты

24нче бит

УДМУРТ
УРЫС
КЕРӘШЕН
МАРИ
ТАТАР
20нче бит

Башваткыч: 17нче бит
1. горнолыжка;
2. Олимп;
3. Нурминка; 4. Хыял;
5. вокзал; 6. Зилант;
7. музей; 8. парк.

9нчы бит

Киләсе очрашуларга кадәр, кадерле дуслар!

Журналның автор-төзүчеләре:

Кукмара шәһәренең 8 нче номерлы «Гөрләвек» балалар бакчасы
хезмәткәрләре, тәрбияләнүче балалар һәм эти-әниләр
422110, Кукмара шәһәре, Ворошилов урамы, 19 нчы йорт
тел. 8(84364)2-61-50

Балалар бакчасының онлайн журналыннан, рәсми сайтынан бастырылды.
Сайт адресы https://edu.tatar.ru/kukmor/dou6_raduga/dou8_rucheeek